

Asia: VN/6417/2022

Hallituksen esitys eduskunnalle palkansaajan työssäoloehdon uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Palkansaajan työssäoloehto (TTL 5 luku ja asetusmuutokset)

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon kertymistä koskevista ehdotuksista?

Esityksen yhtenä tavoitteena oli selkeyttää työttömyysetuuden määräytymisperusteita siten, että ne ovat hakijalle ymmärrettävät ja että ansiopäiväraha vastaisi paremmin hakijan vakiintunutta tulotasoa. Esitetty tavoite ei toteudu palkkatuetussa työssä olevien kohdalla lukuun ottamatta eräitä poikkeuksia. Palkkatuetussa työssä työssäoloehdoton luettaisiin jatkossakin vain 75 prosenttia työssäoloehtokuukausista. Esityksessä ei esitetty perusteluita sille, miksi palkkatuettu työ ei kerrytä työssäoloehdoton täysimääräisesti. Kuntaliitto esittää työntekijöiden yhdenvertaisen kohtelun, esityksen yksinkertaistamisen ja ymmärrettävyyden lisäämiseksi palkkatuetun työn kohdalle asetetun poikkeaman poistamista.

Ansiopäivärahan perusteena oleva palkka ja ansiopäivärahan määrä (TTL 6 luku ja asetusmuutokset)

Lausuttavaa ansiopäivärahan perusteena olevan palkan ja ansiopäivärahan määrittelyä koskevista ehdotuksista?

Esityksen vaikutukset koskevat lähinnä sellaisia henkilöitä, joiden työssäoloehto kertyy useasta työjaksosta. Osa henkilöistä hyötyy uudistuksesta, mutta osa ei.

Yksi keskeinen muutos uudistuksessa olisi työssäoloehdon kertyminen jo puolikkaasta kuukaudesta. Koska työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevaa työssäoloehdoton voitaisiin kerryttää myös puolikkaina työssäoloehtokuukausina, jos palkkatulo olisi 431–861 euroa kalenterikuukaudessa, ansiopäivärahan suuruuden määrittelyssä 0,5 työssäoloehtokuukauden jaksoa kerryttävä palkka kohdennettaisiin koko kalenterikuukauden tuloksi. Esityksen mukaan keskimääräinen päiväpalkka saataisiin jakamalla työssäoloehdon kertymiskuukausina maksettu palkka tähän ajanjaksoon sisältyvien arkipäivien määrällä. Kuukauteen katsottaisiin sisältyvän 21,5 päivää. Tällä menettelyllä on iso merkitys määräytyvään ansiopäivärahaan.

Me Kuntaliitossa katsomme, että esitetyllä tavalla toteutettuna työttömyysturvan työssäoloehto saattaa myös työnhakijoiden näkökulmasta katsottuna muuttua aikaisempaa monimutkaisemmaksi. Työssäoloehdon tulorajan mahdollinen vuosittainen muuttuminen ja erityisesti puolikkaiden kuukausien kertymät tulevat todennäköisesti aiheuttamaan suurta epäselvyyttä.

Esityksessä todetaan, että sukupuoliryhmittäin keskeinen vaikutusero on, että naiset ovat yliedustettuina siinä ryhmässä, jossa nykyinen työssäoloehto täyttyy, mutta tuloperusteinen työssäoloehto ei täytyisi.

Työttömyysetuuden työvoimapolitiittiset edellytykset (TTL 2 a luku 10 § sekä 14 luvun 1 c §)

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdotusta koskevien ehdotuksen vaikutuksesta työttömyysetuuden maksamisen työvoimapolitiittisiin edellytyksiin?

-

Taloudellisten vaikutusten arviointi

Lausuttavaa ehdotuksen taloudellisista vaikutuksista?

Me Kuntaliitossa emme voi yhtyä esitettyyn arvioon siitä, ettei uudistuksella ole kuin vähäisiä vaikutuksia niin julkiselle taloudelle kuin kuntien taloudelle.

Esityksessä on arvioitu, että muutos vahvistaisi julkista taloutta kokonaisvaikutukseltaan yhteensä 54,5 miljoonalla eurolla. Muutoksen arvioidaan myös lisäävän työllisten määrää 1500 henkilöllä ja pienentävän työttömyysetuusmenoja 21 miljoonalla eurolla. Esityksen mukaan kunnat hyötyisivät esityksen myötä verotulojen kasvusta ja ehdotetut muutokset voisivat vähentää velvoitetyn palkkakustannuksia kunnissa lyhyempien työjaksojen myötä, kun henkilöt siirtyisivät aiempaa nopeammin velvoite- ja palkkatukityöstä ansiopäivärahalle.

Ehdotuksen on kuitenkin arvioitu lisäävän etuusmenoja 9,5 miljoonalla eurolla. TE-palvelut 2024-uudistuksessa kuntien rahoitusvastuuta ollaan lisäämässä työmarkkinatuen lisäksi myös peruspäivärahan ja ansiopäivärahan perusosan osalta, jolloin kuntien saama hyöty rahoitusvastuun vähenemisestä tulee jatkossa tosiasiallisesti pienenevä.

Esityksessä arvioidaan kuntien palkkatukijakson lyhentyvän siten, että ansiopäivärahakustannukset kasvaisivat noin 10 miljoonalla eurolla. Kuntien rooli työllistämässä ja palkkatuen käytössä on

moninainen. Kuntia työnantajina koskettavat myös työvoiman saatavuuteen liittyvät haasteet ja toisaalta kunnat kantavat yhä suurempaa vastuuta elinvoiman vahvistamisesta sekä heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllisyyden edistämisestä. Kuntien palkkatukijaksojen pituuteen vaikuttaa enemmän palkkatukeen määritellyt enimmäismääräajat kuin työssäoloehdon täyttyminen.

Kansalaisvaikutusten arviointi

Lausuttavaa ehdotuksen vaikutuksista kansalaisiin?

-

Viranomaisvaikutukset

Lausuttavaa ehdotuksen vaikutuksista viranomaisiin? TE-hallinnon henkilöstöä edustavaa tahoa pyydetään arvioimaan vaikutuksia TE-hallinnon henkilöstöön ja sen tehtäviin, erityisesti TTL 14 luku 1 c §:n osalta.

Uusi tehtävä vaatii luonnollisesti aina myös henkilöstön perehdyttämistä. Esitys tulee tosiasiallisesti lisäämään työvoimaviranomaisten työtä ja asiaan liittyvät uudet resursointitarpeet on tarpeen huomioida.

Työvoimaviranomaisella ei ole pääsyä Tulorekisteriin. Esityksen tuloperusteinen työssäoloehto lisää työvoimaviranomaisen tarvetta pyytää työttömyysetuuden maksajalta tietoa siitä, onko työnhakija-asiakkaan työssäoloehto jo täyttynyt. Tiedonsiirron mahdollistaminen myös työvoimaviranomaiselle ja siihen liittyvien teknisten ratkaisujen huomioiminen muutoksen yhteydessä olisi tärkeää, jotta työttömyysturva-asioiden käsittely nopeutuisi ja joustavoituisi.

Yritysvaikutusten arviointi

Lausuttavaa ehdotuksen vaikutuksista yritysisiin ja muihin työnantajiin?

-

Voimaantulo

Lausuttavaa voimaantuloa ja siirtymäsäännöstä koskevasta ehdotuksesta?

-

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Muuta lausuttavaa esityksestä?

-

Lindberg Erja
Suomen Kuntaliitto ry